

Sygn. akt VI Pa 51/21

W Y R O K
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

dnia 12 października 2021 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: Anna Brudkowska Lau

po rozpoznaniu w dniu 12 października 2021 r. w Bydgoszczy

na posiedzeniu niejawnie

sprawy z powództwa:

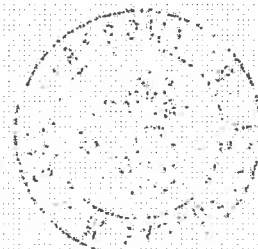
przeciwko: Skarbowi Państwa - Izbie Administracji Skarbowej w Bydgoszczy

o sprostowanie świadectwa służby

na skutek apelacji pozwanego Skarbu Państwa - Izby Administracji Skarbowej w Bydgoszczy od wyroku Sądu Rejonowego VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Bydgoszczy.

z dnia 28 kwietnia 2021 sygn. akt VII P 19/21

oddala apelację

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 10.01.2021r., ~~.....~~ domagała się od Skarbu Państwa Izby Administracji Skarbowej w Bydgoszczy sprostowania świadectwa służby z dnia 27 października 2020 r. w pkt 3 zamiast słów „W dniu przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy” wpisać „W dniu zwolnienia ze służby”, w pkt 4 zamiast słów „Stosunek służbowy ustał w wyniku przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy” wpisać „Stosunek służbowy ustał w wyniku zwolnienia ze służby w związku z reorganizacją jednostki organizacyjnej Krajowej Administracji Skarbowej” poprzez wykreślenie z punktu 4 zapisu: „... w związku z art. 174 ust 10...”, oraz nakazanie pozwanemu wydania świadectwa służby na wzorze określonym w Rozporządzeniu Ministra Finansów z 5 kwietnia 2017 r. W sprawie świadectwa służby funkcjonariuszy celnych.

W uzasadnieniu powódka wskazała między innymi, iż na mocy ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej w dniu 19 maja 2017 r. otrzymała propozycję pracy, w której zaproponowano jej stanowisko starszego kontrolera skarbowego. W momencie otrzymania propozycji pełniła służbę na stanowisku starszy specjalista Służby Celnej w stopniu młodszy aspirant celny w Izbie Celnej w Toruniu. Z powodu zastosowanego przez ustawodawcę prawnego przymusu propozycję pracy powódka przyjęła i została zwolniona ze służby z dniem 31 maja 2017 r. Od dnia 1 czerwca 2017 r. powódka jest „ucywilniona” i pracuje w Trzecim Urzędzie Skarbowym w Bydgoszczy na stanowisku starszy kontroler skarbowy. Z dniem 1 lipca 2019 r. otrzymała prawo do emerytury mundurowej w związku ze zwolnieniem ze służby. Powódka ponownie wezwała Dyrektora Izby Administracji Skarbowej o wydanie świadectwa służby. Pismem z dnia 22 października 2019 r. Dyrektor ponownie odmówił wydania tego świadectwa. W dniu 2 listopada 2020r. powódka otrzymała świadectwo służby. Z treścią tego świadectwa nie zgadza się i złożyła odwołanie do Dyrektora Izby Administracji Skarbowej, który odmówił jej sprostowania. Powódka powołała się na uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2020r. IIIPZP 7/19 celem wykazania zasadności swojego żądania. Nadto powód podkreślił, iż w/w przepis ustawy o KAS nie obowiązywał w dniu 31 maja 2017 r., tj. w dniu jej zwolnienia ze służby, bowiem wszedł on w życie w dniu 1 stycznia 2018 r. i nie może działać wstecz.

W odpowiedzi na odwołanie strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu podniesiono, iż żądanie powódki jest bezzasadne i nie znajduje oparcia w obowiązującym stanie prawnym.

Pozwany podniósł także, iż w przedmiotowej sprawie powódka otrzymała, a następnie zaakceptowała propozycję zatrudnienia. W takiej sytuacji na mocy art. 171 ustawy wprowadzającej KAS jego stosunek służbowy przekształcił się w stosunek pracy na podstawie umowy o pracę. Wskazał, iż ustawodawca wprowadzając do porządku prawnego przepisy regulujące przekształcenie stosunku służby w stosunek pracy, ani w ustawie o KAS ani w przepisach ją wprowadzających, nie uregulował kwestii związanej z wydaniem świadectwa służby w przypadku przekształcenia stosunków. Pozwany wskazał, iż dostrzegając tę lukę w porządku prawnym, ustawodawca ustawą z dnia 11 maja 2017 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin oraz niektórych innych ustaw, która weszła w życie dnia 1 stycznia 2018 r. wprowadził do ustawy o KAS art. 174 ust 10-12. Pozwany zaznaczył, iż przepis art. 174 ust 4 wszedł w życie po przekształceniu spornego stosunku, to w ocenie pozwanego, skoro brak jest przepisów przejściowych musi on być brany pod uwagę przy wydawaniu dokumentów w trakcie jego obowiązywania. Pozwany był stroną procesu, w którym Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie VI Pa 9/20 oddalił apelację powoda o analogicznym żądaniu, potwierdzając poprawność wskazanej w świadectwie służby podstawy prawnej.

Sąd Rejonowy w Bydgoszczy wyrokiem z dnia 28 kwietnia 2021 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt: VII P 19/21, nakazał pozwanemu, aby sprostował powódce świadectwo służby sporządzone z datą 27 października 2020 r. w ten sposób, że: a) w pkt 3 zamiast słów „W dniu przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy” wpisać „W dniu zwolnienia ze służby”, b) w pkt 4 zamiast słów „Stosunek służbowy ustał w wyniku przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy” wpisać „Stosunek służbowy ustał w

wyniku zwolnienia ze służby w związku z reorganizacją jednostki organizacyjnej Krajowej Administracji Skarbowej”, w pozostałym zakresie oddalił powództwo o czym orzekł w pkt. 2 wyroku; w pkt 3 nie obciążył powódki kosztami zastępstwa procesowego poniesionymi przez pozwanego; natomiast w pkt. 4 kosztami sądowymi obciążył Skarb Państwa.

Wydając powyższe rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy ustalił, że [REDAKOWANE] w okresie od dnia 19 grudnia 1994 r., była funkcjonariuszem celnym. Na mocy ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej w dniu 19 maja 2017 r. otrzymała propozycję pracy, w której zaproponowano jej stanowisko starszego kontrolera skarbowego. W momencie otrzymania propozycji pełniła służbę na stanowisku straży specjalista Służby Celnej w stopniu młodszy aspirant celny w Izbie Celnej w Toruniu. Powódka przyjęła propozycję i została zwolniona ze służby z dniem 31 maja 2017 r. Od dnia 1 czerwca 2017 r. powódka jest „ucywilniona” i pracuje w Trzecim Urzędzie Skarbowym w Bydgoszczy na stanowisku starszy kontroler skarbowy. Z dniem 1 lipca 2019 r., otrzymała prawo do emerytury mundurowej w związku ze zwolnieniem ze służby. Sąd pierwszej instancji ustalił również, że w dniu 1 stycznia 2018 r. weszła w życie ustawa z dnia 11 maja 2017 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin oraz niektórych innych ustaw, która art. 20 pkt 3 dodała do art. 174 ustawy o KAS dodała ust. 10-12.

Dalej Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 2 listopada 2020 r., powódka otrzymała świadectwo służby z dnia 27 października 2020 r., w którym w pkt 3 jest wpisane „W dniu przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy”, w pkt 4 „Stosunek służbowy ustał w wyniku przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy”. W pkt 4 wpisana jest podstawa prawna art. 188 ust. 1 w zw. z art. 174 ust. 10 ustawy z 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej i art. 171 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej. Świadectwo zostało sporządzone na wzorze świadectwa służby zawartym w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 4 września 2020 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie świadectwa służby funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej (Dz.U. 2020r. poz.1585). Sąd Rejonowy wskazał, że stan faktyczny

sprawy był pomiędzy stronami bezsporny, zaś spór powstały w niniejszej sprawie miał charakter wyłącznie prawny.

Przechodząc do oceny prawnej zgłoszonego roszczenia Sąd Rejonowy uznał, że roszczenie powódki zasługiwało na uwzględnienie. Sąd Rejonowy, powołując się na poglądy doktryny i judykatury wypracowane na tle art. 188 ust 1 w związku z art. 174 ust 10 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o KAS i art. 171 ust 1 pkt 2 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. przepisy wprowadzające ustawę o KAS oraz powołując się na przepisy Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 lutego 2018 r. w sprawie świadectwa służby funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej wskazał, że w niniejszej sprawie pozwany pracodawca wskazał prawidłową podstawę prawną zwolnienia ze służby. Sąd Rejonowy podniósł, że powódka była funkcjonariuszem celnym. Do dnia 31 maja 2017 r. pełniła służbę w Izbie Celnej w Toruniu. Na podstawie art. 165 ust 7 przepisów wprowadzających KAS Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w Bydgoszczy w dniu 19 maja 2017 r., zaproponował powódce warunki zatrudnienia w ramach służby cywilnej w IAS w Bydgoszczy. Powódka warunki te przyjęła. W takiej sytuacji z dniem 1 czerwca 2017 r. na mocy art. 171 ust. 1 pkt 2 przepisów wprowadzających KAS jego stosunek służbowy przekształcił się w stosunek pracy na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony.

W ocenie Sądu Rejonowego w chwili przekształcenia stosunków służbowych żaden przepis ustawy o KAS bądź przepisów wprowadzających KAS nie przewidywał możliwości wydania byłym funkcjonariuszom, którzy przyjęli propozycję zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, świadectw służby. Organy zasłaniały się brakiem stosownych uregulowań w tym zakresie. Powyższy stan został ostatecznie rozstrzygnięty przez judykaturę, która nakazywała wydawanie świadectw służby na podstawie art. 188 ust 1 ustawy o KAS stosowanego *per analogiam*. Powyższe zostało zauważone również przez prawodawcę, który dokonał nowelizacji ustawy o KAS wprowadzając ust 10 do art. 174 ustawy o KAS.

Zdaniem Sądu Rejonowego należało zgodzić się z powódką, iż w dniu przekształcenia jej stosunku służbowego w stosunek pracy nie była ona objęta powyższą zmianą wprowadzoną od dnia 1 stycznia 2018 r. Jednakże podkreślić należy, iż w chwili wystąpienia przez powódkę z wnioskiem o wydanie świadectwa służby w dniu 9 października 2019 r. już tak. Nadto jak zaznaczył Sąd Rejonowy żaden przepis ustawy zmieniającej nie zawiera stwierdzenia, iż zapis wskazanego ustępu 10 stosuje się wyłącznie do tych sytuacji, w których

sprawy był pomiędzy stronami bezsporny, zaś spór powstały w niniejszej sprawie miał charakter wyłącznie prawny.

Przechodząc do oceny prawnej zgłoszonego roszczenia Sąd Rejonowy uznał, że roszczenie powódki zasługiwało na uwzględnienie. Sąd Rejonowy, powołując się na poglądy doktryny i judykatury wypracowane na tle art. art. 188 ust 1 w związku z art. 174 ust 10 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o KAS i art. 171 ust 1 pkt 2 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. przepisy wprowadzające ustawę o KAS oraz powołując się na przepisy Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 lutego 2018 r. w sprawie świadectwa służby funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej wskazał, że w niniejszej sprawie pozwany pracodawca wskazał prawidłową podstawę prawną zwolnienia ze służby. Sąd Rejonowy podniósł, że powódka była funkcjonariuszem celnym. Do dnia 31 maja 2017 r. pełniła służbę w Izbie Celnej w Toruniu. Na podstawie art. 165 ust 7 przepisów wprowadzających KAS Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w Bydgoszczy w dniu 19 maja 2017 r., zaproponował powódce warunki zatrudnienia w ramach służby cywilnej w IAS w Bydgoszczy. Powódka warunki te przyjęła. W takiej sytuacji z dniem 1 czerwca 2017 r. na mocy art. 171 ust. 1 pkt 2 przepisów wprowadzających KAS jego stosunek służbowy przekształcił się w stosunek pracy na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony.

W ocenie Sądu Rejonowego w chwili przekształcenia stosunków służbowych żaden przepis ustawy o KAS bądź przepisów wprowadzających KAS nie przewidywał możliwości wydania byłym funkcjonariuszom, którzy przyjęli propozycję zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, świadectw służby. Organy zasłaniały się brakiem stosownych uregulowań w tym zakresie. Powyższy stan został ostatecznie rozstrzygnięty przez judykaturę, która nakazywała wydawanie świadectw służby na podstawie art. 188 ust 1 ustawy o KAS stosowanego *per analogiam*. Powyższe zostało zauważone również przez prawodawcę, który dokonał nowelizacji ustawy o KAS wprowadzając ust 10 do art. 174 ustawy o KAS.

Zdaniem Sądu Rejonowego należało zgodzić się z powódką, iż w dniu przekształcenia jej stosunku służbowego w stosunek pracy nie była ona objęta powyższą zmianą wprowadzoną od dnia 1 stycznia 2018 r. Jednakże podkreślić należy, iż w chwili wystąpienia przez powódkę z wnioskiem o wydanie świadectwa służby w dniu 9 października 2019 r. już tak. Nadto jak zaznaczył Sąd Rejonowy żaden przepis ustawy zmieniającej nie zawiera stwierdzenia, iż zapis wskazanego ustępu 10 stosuje się wyłącznie do tych sytuacji, w których

stosunek służbowy ustał po wejściu w życie tej ustawy. Z chwilą wejścia w życie powyższego przepisu powstała podstawa prawna do wydania świadectwa służby w związku z przekształcenie stosunku służby. Wobec czego, w ocenie Sądu pierwszej instancji, pozwany słusznie uwzględnił ten zapis przy wydaniu świadectwa służby powódce.

Nadto jak zostało podniesione przez Sąd Rejonowy przekształcenie (ucywilnienie) polega na jednoczesnym zakończeniu służby i rozpoczęciu pracy. Sąd Najwyższy w uchwale z 19 lutego 2020r. III PZP 7/19 wskazał na konieczność wydania świadectw służby takim funkcjonariuszom. Zdaniem Sądu Najwyższego nie ma wątpliwości, że po przekształceniu stosunek służbowy celnika ustał. Strony prowadziły spór, co do tego, czy do ustania stosunku służbowego doszło na podstawie przekształcenia w stosunek pracy, czy też zwolnienia ze służby, w rezultacie czy przesłanka zwolnienia ze służby powinna być uwzględniona w świadectwie służby. Sąd pierwszej instancji wskazał, że przekształcenie stosunku służbowego powódki nastąpiło, wskutek zdarzeń prawnych. Sąd ten w całej rozciągłości oparł się na argumentach zawartych w uchwale SN z 19.02.2020 r. SN podkreślił, iż w obecnym stanie faktycznym ustanie stosunku służbowego wynikające w istocie z uzgodnienia, że funkcjonariusz będzie zatrudniony, jako pracownik, uzasadnia stwierdzenie, że dochodzi w istocie do zwolnienia z dotychczasowej służby. Przekładając powyższe argumenty do przedmiotowej sprawy Sąd Rejonowy uznał, że przekształcenie w rozumieniu art. 171 ust.1 ustawy przepisy wprowadzające KAS jest w rzeczywistości, de facto zwolnieniem ze służby w rozumieniu art. 188 ust. 1 ustawy o KAS. W rezultacie nie ma podstaw do uznania, że przekształcenie stosunku służby w stosunek pracy samo w sobie może stanowić podstawę prawną w skazaną w świadectwie służby. Sąd ten podniósł, że powinien zostać uwzględniony w tym zapisie jeden z wyłącznych wariantów ustawowych z art.188 ustawy o KAS. Wskazuje też na to wprost § 2 pkt 4 obowiązującego Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 lutego 2018 r. w sprawie świadectwa służby funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej. Dlatego orzekł jak w pkt 1 wyroku.

Natomiast o kosztach sądowych Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 97 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tj. Dz. U. z 2016 r., poz. 623, ze zm.) oraz stosowanego odpowiednio art. 113 ust 1 w zw. z art. 98 k.p.c. Powódka, jako pracownik była z mocy prawa zwolniona od ponoszenia kosztów sądowych (art. 96 ust 1 pkt 4 ustawy o kosztach sądowych). Strona pozwana również korzysta z ustawowego

zwolnienia od tych kosztów jako Skarb Państwa zgodnie z art. 94 ustawy. Sąd ten na podstawie art. 102 k.p.c. nie obciążył powódki kosztami zastępstwa procesowego w zakresie, w jakim przegrała sprawę z uwagi na szczególnie uzasadniony wypadek, jakim jest zawily charakter sprawy i istniejące rozbieżne poglądy prawne w sprawie.

Z powyższym rozstrzygnięciem Sądu Rejonowego w Bydgoszczy nie zgodziła się strona pozwana składając apelację od ww. wyroku, w której to zaskarżyła go w części tj. co do pkt 1 i 3 sentencji wyroku. Zdaniem strony apelującej Sąd Okręgowy w swoich wywodach (por. str. 13-14 uzasadnienia wyroku VI Pa 9/20) wyraźnie odróżniał zakończenie stosunku służbowego poprzez zwolnienie ze służby, od zakończenia stosunku służbowego poprzez jego przekształcenie w stosunek pracy. Ta część też została jednak pominięta przez Sąd Rejonowy w rozpatrywanej sprawie.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucając naruszenie następujących przepisów prawa procesowego:

1) art. 327¹ § 1 pkt 1) i pkt 2) k.p.c. poprzez sporządzenia uzasadnienia zaskarżonego wyroku w sposób wadliwy poprzez:

- powołanie się na linię orzeczniczą Sadu Okręgowego w Bydgoszczy i wyrok ws. VI Pa 9/20, z jednoczesnym zignorowaniem części też zawartych w tym wyroku, bez podania motywów, które uzasadniałyby odmienne potraktowanie roszczenia powódki,
- wskazanie, iż poprawność stanowiska powódki potwierdza „§ 2pkt 4 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 lutego 2018r. w sprawie świadectwa służby funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej”, przy czym we wskazanym rozporządzeniu nie ma takiej jednostki redakcyjnej przepisu, przez co pozwany nie może być pewien, o którą normę Sąd oparł wyrok, ani sformułować właściwie zarzutu apelacyjnego, które to uchybienia uniemożliwiają pełną kontrolę instancyjną wyroku,

2) art. 102 k.p.c. poprzez nieobciążanie powódki kosztami procesu pomimo, iż jej powództwo jest w całości niezasadne, zaś pozwany po wydaniu świadectwa służby wyjaśnił pisemnie swoje stanowisko, normy prawne i przytoczył ten sam wyrok który Sąd uznał za relewantny dla sprawy.

Ponadto zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła naruszenie prawa materialnego:

1) art. 188 ust. 1 w zw. z art. 174 ust. 10 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. 2016r. Poz. 1947 ze zm. dalej jako „ustawa o KAS”) w zw. z art. 171 ust. 1 pkt 2) ustawy z dnia 16

listopada 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz.U. 2016r. Poz. 1948 ze zm., dalej jako „u.p.w.KAS” oraz w związku z §2 ust. 1 pkt. 3) i pkt 4) rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 lutego 2018r. w sprawie świadectwa służby funkcjonariuszy Służby Celno- Skarbowej (Dz.U.2018r. poz. 413 ze zm., dalej jako „rozporządzenie”) i załącznikiem do rozporządzenia poprzez jego niewłaściwą wykładnię polegającą na uznaniu, iż osobie której stosunek służbowy uległ przekształceniu w stosunek pracy należy wydać świadectwo służby wskazujące w swej treści, iż funkcjonariusz został zwolniony ze służby, podczas gdy przepisy wyraźnie odróżniają zwolnienie ze służby od przekształcenia stosunku służbowego i obydwie te sytuacje zostały przewidziane w przepisach wykonawczych i wzorze świadectwa służby,

- 2) § 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 września 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie świadectwa służby funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej (Dz.U.2020r. poz. 1585) poprzez jego niewłaściwe niezastosowanie i pominięcie okoliczności, iż od dnia wejścia w życie nowelizacji rozporządzenia funkcjonariuszom należy wydawać świadectwa służby, które wprost wskazują, iż zakończenie służby nastąpiło w wyniku przekształcenia stosunku służbowego.

Na podstawie tak sformułowanych zarzutów apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w pkt. 1) oraz pkt. 3) poprzez oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie na rzecz pozwanego kosztów postępowania w I instancji, z uwzględnieniem kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie; zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego, z uwzględnieniem kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie.

Uzasadniając powyższe strona skarżąca podniosła między innymi, iż Sąd I instancji (trafnie) wskazał, iż art. 174 ust. 10 ustawy o KAS ma zastosowanie. Trzeba więc raz jeszcze przytoczyć jego treść: „Przekształcenie stosunku służbowego w stosunek pracy traktuje się jak zwolnienie ze służby w rozumieniu ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym. Przekształcenie nie jest zwolnieniem, przekształcenie jest traktowane jak zwolnienie. Są to zatem dwa zupełnie inne przypadki i aktualnie obowiązujące przepisy wyraźnie te sytuacje rozróżniają. W ocenie apelującej sposób wykładni przyjęty przez Sad Rejonowy w Bydgoszczy powodowałby, iż pewne normy

rozporządzenia w sprawie świadectwa służby (w nowym brzmieniu), jak i przewidziane możliwości wypełnienia wzoru byłby zbędne. Skoro w ocenie Sądu przekształcenie jest równoznaczne ze zwolnieniem ze służby to należy zapytać po co w §2 ust. 1 pkt. 3) i pkt 4) rozporządzenia w podstawach jest wyróżnione przekształcenie? Gdyby stanowisko Sądu I instancji było poprawne to ustawodawca przewidziałby w przepisie tylko przypadki: zwolnienia ze służby, wygaśnięcia stosunku służbowego, wydalenia ze Służby Celno-Skarbowej, gdyż przekształcenie byłoby rozpatrywane w ramach pierwszego przypadku. Taki zabieg w świetle zasad wykładni prawa jest niedopuszczalny z uwagi na zakaz wykładni per non est. Niedopuszczalna jest interpelacja, która powoduje że część normy prawnej i ustawowego wzoru dokumentu (świadectwa służby) jest zbędna. *W ocenie apelującej istota wadliwości zaskarżonego wyroku tkwi właśnie w automatycznym utożsamianiu zakończenia służby ze zwolnieniem ze służby, choć zwolnienie jest tylko jedną z możliwości zakończenia służby przewidziana przez ustawodawcę. Zatem apelacja w niniejszej sprawie jest konieczna i zasadna.*

W odpowiedzi na apelację powódka wniosła o jej oddalenie w całości i zasądzenie od pozwanej na jej rzecz kosztów procesu. Uzasadniając powyższe powódka między innymi podniosła, że w praktyce wyrok Sądu I instancji, w całości oddaje istotę Uchwały Sądu Najwyższego z dnia 19.02.2020 r. (sygn. akt: III PZP 7/19). Z kolei apelacja pozwanej jest w zasadzie polemiką z wyrokiem tegoż Sądu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja strony pozwanej nie zasługiwała na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że stosownie do art. 374 k.p.c. Sąd Okręgowy wydał wyrok na posiedzeniu niejawnym, albowiem w ocenie Sądu w sprawie nie ujawniły się żadne okoliczności, które przemawiałyby za koniecznością jej wyznaczenia. W przedmiotowym postępowaniu stan faktyczny sprawy był bezsporny między stronami, dlatego też Sąd Okręgowy za własne przyjął ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji. Natomiast spór zaistniały pomiędzy stronami miał charakter prawny. Koncentrował się on na istnieniu przesłanek do sprostowania świadectwa służby w zakresie ustalenia podstawy prawnej ustania stosunku służbowego powódki.

Przechodząc zaś do oceny zasadności zgłoszonych zarzutów apelacyjnych należy uznać, że są one bezzasadne. Sąd Rejonowy w Bydgoszczy dokonał

prawidłowej analizy obowiązujących przepisów prawa i na jej podstawie doszedł do słusznego wniosku, skoro podstawą prawną wydania powódce świadectwa służby przede wszystkim jest art. 188 ust. 1 ustawy o KAS, to brak jest podstaw, aby jako przyczynę ustania stosunku służbowego wpisywać inną okoliczność, niż jedną z trzech wskazanych w tym przepisie.

Odnosząc się w pierwszym rzędzie do zarzutu naruszenia art. 327¹ § 1 pkt 1) i pkt 2) k.p.c., bowiem jego uwzględnienie skutkować musiałoby wydaniem wyroku o charakterze kasacyjnym, Sąd Okręgowy zwraca uwagę, że w orzecznictwie jednolicie wskazuje się, iż powołanie się na podstawę naruszenia w postaci art. 327¹ k.p.c. (uprzednio art. 328 § 2 k.p.c.) jest usprawiedliwione tylko wówczas, gdy z uzasadnienia orzeczenia nie daje się odczytać, jaki stan faktyczny lub prawny stanowił podstawę rozstrzygnięcia, co uniemożliwia kontrolę instancyjną (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 marca 2008 r., sygn. akt III CSK 315/07, niepubl., wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2008 r., sygn. akt III CSK 264/07, pub. OSNC-ZD 2008, Nr 4, poz. 118, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2009 r., sygn. akt I UK 21/09, niepubl.). Inaczej rzecz ujmując, zarzut wadliwego sporządzenia uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia może okazać się zasadny tylko wówczas, gdy z powodu braku w uzasadnieniu elementów wymienionych w art. 327¹ k.p.c. zaskarżone orzeczenie nie poddaje się kontroli, czyli gdy treść uzasadnienia orzeczenia sądu I instancji uniemożliwia całkowicie odtworzenie toku wywodu, który doprowadził do jego wydania.

W przedmiotowej sprawie w żadnym przypadku nie jest możliwe uznanie, że Sąd Rejonowy sporządził uzasadnienie wyroku w sposób nieodpowiadający wymogom omawianej regulacji. Sąd ten, wbrew twierdzeniom apelującego, dokonał oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego z jakich przyczyn określonym dowodom dał wiarę. Ocena ta poprzedzona została rozważaniami odnoszonymi do zakresu przeprowadzonego postępowania dowodowego. W dalszej kolejności w uzasadnieniu wyroku zaprezentowane zostały ustalenia faktyczne z odwołaniem się do treści dowodów stanowiących ich podstawę. Wreszcie Sąd Rejonowy w sposób precyzyjny wskazał na normy prawa materialnego znajdujące zastosowanie w niniejszej sprawie, przedstawił wypracowaną w orzecznictwie ich interpretację i w końcu przeprowadził proces subsumcji, dając mu wyraz w pisemnych motywach. Uzasadnienie więc zawiera wszystkie elementy konstrukcyjne wskazane w art. 327¹ k.p.c. Pozwala ono w pełni zdekodować motywy, którymi kierował się Sąd I instancji wydając rozstrzygnięcie. Wbrew stanowisku strony skarżącej podstawa faktyczna

rozstrzygnięcia przedstawiona w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku jest kompletna

Podnosząc kolejny zarzut stawiany rozstrzygnięciu Sądu Rejonowego pozwany twierdził, że Sąd Rejonowy orzekając jak w punkcie 1. wyroku naruszył przepisy Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 lutego 2018 r. w sprawie świadectwa służby funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej w aktualnym, obowiązującym od 30.09.2021r., brzmieniu, t.j. § 2 ust. 1 pkt. 4 tego rozporządzenia, zgodnie z którym w świadectwie służby umieszcza się dane niezbędne do ustalenia uprawnień ze stosunku służbowego i uprawnień z ubezpieczenia społecznego funkcjonariusza dotyczące (...) podstawy prawnej zwolnienia ze służby, wygaśnięcia stosunku służbowego, wydalenia ze Służby Celno-Skarbowej albo przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy.

Zdaniem Sądu Okręgowego należy stwierdzić, że Sąd Rejonowy wydając orzeczenie nie naruszył przepisów rozporządzenia, które jest aktem niższego rzędu wobec przepisu rangi ustawowej jakim jest art. 188 ust. 1 ustawy o KAS. To właśnie przepis art. 188 ust. 4 jest podstawą prawną wydania przepisów wykonawczych (spornego rozporządzenia). Zatem słusznie Sąd Rejonowy wywodził, że skoro podstawą prawną wydania powódce świadectwa służby przede wszystkim jest art. 188 ust. 1 ustawy o KAS, to brak jest podstaw, aby jako przyczynę ustania stosunku służbowego wpisywać inną okoliczność, niż jedną z trzech wskazanych w tym przepisie.

Podnieść przy tym należy, że w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 19.02.2020r. (sygn. akt III PZP 7/19) na którą powołują się strony Sąd ten wyraźnie wskazał, że stosunek służby w sytuacji z art. 171 ust. 1 pkt 2 uległ zakończeniu i jest to okres zamknięty. Zatrudnienie pracownicze jest nowym okresem, do którego zalicza się okres poprzedniej służby. A zatem uprawnione jest stwierdzenie o zakończeniu stosunku służby poprzez zwolnienie funkcjonariusza ze służby w związku z zaproponowaniem mu nawiązania stosunku pracy. Sąd Najwyższy wskazał, że sytuacja „ucywilnionych” funkcjonariuszy jest wyjątkowa. Wskazał, że zgodnie z art. 171 ust. 1 przepisów wprowadzających KAS funkcjonariusz, któremu przedstawiono propozycję zatrudnienia i który jej nie przyjął nie pozostawał dalej w służbie. Wygasł wówczas jego stosunek służbowy (art. 170 ust. 1 ustawy p.w. KAS) a wygaśnięcie stosunku służbowego funkcjonariusza traktuje się jak zwolnienie ze służby (art. 170 ust. 3 tej ustawy). Regulacja ta określa rozwiązania dla dwóch sytuacji. Pierwsza to propozycja zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, a druga to wygaśnięcie stosunku służbowego w przypadku jej nieprzyjęcia.

Warunkiem pierwszej jest wola (zgoda) funkcjonariusza na pracownicze zatrudnienie. Natomiast druga, czyli wygaśnięcie stosunku służbowego, następuje z mocy prawa (*ex lege*), gdy funkcjonariusz nie przyjmie propozycji zatrudnienia albo nie złoży oświadczenia w wyznaczonym terminie (art. 170 ust. 1 i 2 ustawy p.w. KAS). Oznacza to, że funkcjonariusz ma zasadniczo wpływ tylko na powstanie nowego zatrudnienia na podstawie umowy o pracę. Nie ma zatem wpływu na ustanie stosunku służbowego, który wygasa, gdy odmówi przyjęcia propozycji zatrudnienia pracowniczego. Uprawnione jest zatem stwierdzenie, że stosunek służbowy nie istnieje dalej, gdy funkcjonariusz przyjmuje propozycję pracowniczego zatrudnienia. W aspekcie dalszego zatrudnienia funkcjonariusz może zatem decydować tylko o nawiązaniu stosunku pracy. Innej oferty dla niego nie było. Stosunek służbowy uległ wówczas zakończeniu. Taki jest skutek regulacji opartej na wskazanej alternatywie wyboru umowy o pracę bądź wygaśnięcia stosunku służbowego.

Dodatkowo Sąd Najwyższy jednoznacznie wskazał, że prawodawca nie może zażekretować mocą ustawy zmiany stosunku służbowego w stosunek pracy. Sprzeciwia się temu zasada swobody nawiązania stosunku pracy oparta na wolnej woli zatrudnianego (art. 11 k.p.). Oznacza to, że również administracja celno-skarbowa nie może dowolnie "przekształcić" stosunku służbowego funkcjonariusza, gdyż zmiana stosunku służby to materia ściśle określona w pragmatyce służbowej (ustawie). Analiza ta nie jest też sprzeczna z uchwałą Naczelnego Sądu Administracyjnego z 1 lipca 2019 r., I OPS 1/19. Aby stwierdzić ustanie stosunku służbowego nie jest konieczne wydanie decyzji o zwolnieniu ze służby, gdy dochodzi do tak ujętego przekształcenia stosunku służby w stosunek pracy ("ucywilnienia"). Stosunek pracy powstaje z woli stron i jest to warunek zakończenia (ustania) stosunku służbowego. Zawarcie umowy o pracę stanowi też kauzę zakończenia stosunku służbowego. Brak decyzji organu nie oznacza, że nie ustaje stosunek służbowy funkcjonariusza, który przyjął ofertę zatrudnienia. Sąd Okręgowy podziela zaprezentowane wyżej poglądy.

Ponadto warto zauważyć, iż szczególne przekształcenie stosunku służbowego w stosunek pracy z art. 171 ust. 1 ustawy p.w. KAS nie oznacza, że nie można stwierdzić ustania stosunku służbowego funkcjonariusza przed 1 stycznia 2018 r., kiedy zaczął obowiązywać przepis art. 174 ust. 10 ustawy o KAS. Ta ostatnia regulacja jedynie potwierdza wykładnię, że stosunek służbowy ustaje i dlatego nie może być ujmowana jako samodzielny i szczególny wyjątek od przeciwnej zasady, że stosunek służbowy nie ustaje (art. 174 ust. 10 stanowi,

że przekształcenie stosunku służbowego w stosunek pracy traktuje się jak zwolnienie ze służby w rozumieniu ustawy z 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy (...) a funkcjonariusz, którego stosunek służbowy uległ przekształceniu w stosunek pracy, otrzymuje niezwłocznie świadectwo służby). Przy przekształceniu dochodzi do zakończenia stosunku służbowego i tego skutku nie zmienia późniejsza regulacja z art. 174 ust. 10 stanowiąca, że "przekształcenie stosunku służbowego w stosunek pracy traktuje się jak zwolnienie ze służby". Regulacja ta nie jest w kolizji z wykładnią o ustaniu stosunku służbowego w wyniku "ucywilnienia", lecz sytuację tą jedynie potwierdza. Z dniem 31 sierpnia 2017 r. wygasły stosunki służbowe tych funkcjonariuszy, którzy do 31 maja 2017 r. nie otrzymali propozycji pełnienia służby albo zatrudnienia i tych którzy odmówili przyjęcia takiej propozycji (art. 170 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy p.w. KAS). Prawodawca w tych przypadkach wygaśnięcie stosunku służbowego funkcjonariusza traktuje jak zwolnienie ze służby (art. 170 ust. 3), co oznacza, że otrzymują świadectwa służby (art. 188 ustawy o KAS). Skoro wygasa stosunek służbowy funkcjonariusza, który nie otrzymał propozycji zatrudnienia oraz tego, który odmówił propozycji zatrudnienia i wygaśnięcie traktuje się wówczas jako zwolnienie ze służby, to w aspekcie prawa do świadectwa służby również funkcjonariusz Służby Celno-Skarbowej, który przyjął propozycję pracowniczego zatrudnienia nie może być w innej (gorszej) sytuacji, czyli pozostać bez świadectwa służby.

Powyższe oznacza, że okoliczność, iż w podstawie prawnej świadectwa służby Sąd Rejonowy pozostawił art. 174 ust. 10 ustawy nie pozostaje w sprzeczności z taką wykładnią art. 188 ust. 1, jakiej dokonał Sąd. W istocie bowiem nawet unormowane w art. 174 ust. 10 ustawy „przekształcenie stosunku służbowego w stosunek pracy” jest w istocie zwolnieniem ze służby a następnie nawiązaniem stosunku pracy. Zatem z całą stanowczością należy stwierdzić, że istnieje uzasadniona podstawa to tego, aby świadectwo służby ucywilnionego funkcjonariusza zawierało wpis o zwolnieniu ze służby a nie o przekształceniu stosunku służbowego w inny stosunek cywilnoprawny.

Reasumując, żaden z zarzutów apelacji nie zasługiwał na uwzględnienie. Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy przeprowadził postępowanie i na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego, trafnie wywiódł, iż skoro podstawą prawną wydania powódce świadectwa służby przede wszystkim jest art. 188 ust. 1 ustawy o KAS, to brak jest podstaw, aby jako przyczynę ustania stosunku służbowego wpisywać inną okoliczność, niż jedną z trzech wskazanych w tym przepisie. Zaskarżony wyrok odpowiada zatem prawu.

Podniesiony przez apelującego zarzut naruszenia art. 102 k.p.c. przy wyrokowaniu o kosztach postępowania jest nieuzasadniony. Wskazać należy, że w orzecznictwie została utrwalona zasada, zgodnie z którą do kręgu okoliczności branych pod uwagę przez sąd przy ocenie przesłanek art. 102 k.p.c. należą nie tylko fakty związane z samym przebiegiem procesu. Do kręgu "wypadków szczególnie uzasadnionych" należą zarówno okoliczności związane z samym przebiegiem procesu, jak i leżące na zewnątrz. Do tych pierwszych zaliczane są sytuacje wynikające z charakteru żądania poddanego rozstrzygnięciu, jego znaczenia dla strony, subiektywne przekonanie strony o zasadności roszczeń, przedawnienie, prekluzja. Z kolei drugie wyznacza sytuacja majątkowa i życiowa strony, z tym zastrzeżeniem, że niewystarczające jest powoływanie się jedynie na trudną sytuację majątkową, nawet jeśli była podstawą zwolnienia od kosztów sądowych i ustanowienia pełnomocnika z urzędu. Całokształt okoliczności, które mogłyby uzasadniać zastosowanie tego wyjątku, powinien być oceniony z uwzględnieniem zasad współzycia społecznego (vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 27.11.2013, I ACa 725/13, LEX nr 1409197).

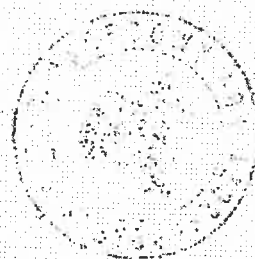
Wskazać należy, że ocena sądu, czy zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony, o którym mowa w art. 102 k.p.c., ma charakter dyskrecyjny, oparty na swobodnym uznaniu, kształtowanym własnym przekonaniem oraz oceną okoliczności rozpoznawanej sprawy, wobec tego, w zasadzie nie podlega kontroli instancyjnej i może być podważona przez sąd wyższej instancji tylko wtedy, gdy jest rażąco niesprawiedliwa (vide postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2012 r., III CZ 25/12, LEX nr 1214589, niezasadna (vide postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2012 r., V CZ 6/12, LEX nr 1232632), oczywiście narusza reguły zastosowania art. 102 k.p.c. (vide postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 2012 r., V CZ 26/12, LEX nr 1231638) i może być dokonywana jedynie wyjątkowo (vide postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 października 2012 r., IV CZ 69/12, LEX nr 1232622). Zdaniem Sądu Okręgowego brak jest podstaw do ingerencji w dokonaną ocenę Sądu pierwszej instancji, albowiem powołane powyżej orzecznictwo Sądu Najwyższego w zakresie interpretacji pojęcia "wypadków szczególnie uzasadnionych" w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych w pełni uzasadnia zastosowanie art. 102 k.p.c. w okolicznościach niniejszej sprawy. W zakresie przedmiotowego roszczenia powódki sprawa miała charakter nietypowy, jak słusznie podniósł Sąd Rejonowy - z uwagi na

szczególnie uzasadniony wypadek, jakim jest zawiły charakter sprawy i istniejące rozbieżne poglądy prawne w sprawie.

W tym stanie rzeczy, rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego w Bydgoszczy należy uznać za prawidłowe. Mając powyższe na względzie, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację o czym orzekł w sentencji orzeczenia.

Sędzia Anna Brudkowska-Lau

D/2

Sygn. akt VII P 19/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 kwietnia 2021 r.

Sąd Rejonowy w Bydgoszczy VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie następującym:

Przewodniczący:

sędzia Katarzyna Błazejowska

po rozpoznaniu w dniu 28 kwietnia 2021 r. w Bydgoszczy na posiedzeniu niejawnym
sprawy z powództwa A. M.

przeciwko Skarbowi Państwa - Izbie Administracji Skarbowej w B.
o sprostowanie świadectwa służby

1. nakazuje pozwanemu, aby sprostował powódce świadectwo służby sporządzone z datą 27 października 2020 r. w ten sposób, że:

a) w pkt 3 zamiast słów „W dniu przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy” wpisać „W dniu zwolnienia ze służby”;

b) w pkt 4 zamiast słów „Stosunek służbowy ustal w wyniku przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy” wpisać „Stosunek służbowy ustal w wyniku zwolnienia ze służby w związku z reorganizacją jednostki organizacyjnej Krajowej Administracji Skarbowej”

2. w pozostałym zakresie oddala powództwo;

